

Του **Δημήτρη Μπελαντή**

Η ψηφοφορία στη Βουλή για το Τρίτο Μνημόνιο αποτελεί μεγάλη ιστορική καμπή για την ελληνική και τη διεθνή Αριστερά. Η 14η Αυγούστου 2015 είναι μια ημερομηνία συναφής με ό,τι υπήρξε η 4η Αυγούστου 1914 για το τέλος της γερμανικής σοσιαλδημοκρατίας (η ψήφιση των πολεμικών δαπανών στο Ράιχσταγκ) – το τέλος της ιστορικής της περιόδου.

Πρόκειται για ένα «τέλος εποχής». Με πολλαπλή έννοια, μάλιστα, καθώς διακρίνουμε περίπου πέντε τέλη και καταρρεύσεις στο πακέτο της μιας.

1. Ένα τέλος εποχής, αρχικά, για τον ιστορικό ΣΥΡΙΖΑ, αφού, έντεκα χρόνια περίπου μετά τη σημαντική σύστασή του, κάθε διάσταση μαζικού και κοινωνικού ριζοσπαστισμού που τον διακατείχε, ιδίως μέχρι τις εκλογές του 2012, κάθε έκφραση κοινωνικής και λαϊκής ανάτασης και αντίστασης στο νεοφιλελευθερισμό και τα μνημόνια, κάθε έκφραση υγιούς κινηματισμού, από το Ευρωπαϊκό Φόρουμ του 2006 ως τις εργατικές απεργίες και διαδηλώσεις του 2010 και από τις πλατείες ως την κινητοποίηση για το δημοψήφισμα της 5ης Ιούλη -με πρωτοπόρο εδώ το ρόλο της νεολαίας- έχει πια αποσυνδεθεί και αποσυμβολισθεί πλήρως από αυτόν τον πολιτικό φορέα. Ο ΣΥΡΙΖΑ είναι πια ό,τι απομένει από την αφαίρεση και απομάκρυνση των κοινωνικών κινηματικών εγκλήσεων και οργανωμένων ριζοσπαστικών προσπαθειών, είναι το άθροισμα των συστημικών του μεταλλαγών μετά το 2012. Δηλαδή, ένα σκέλεθρο φιλελεύθερης και ευρωπαϊστικής ιδεοληψίας, ως συνέχεια των καταστροφικών τελικά ιδεοληψιών για την Ευρώπη της πάλαι ποτέ ανανεωτικής Αριστεράς, ένα όχημα με το DNA της παλιάς φιλοσημιτικής δεξιάς εκδοχής του Συνασπισμού, μια επί τα χείρω συνέχεια της ΕΑΡ και του Συνασπισμού της εποχής της Μαρίας Δαμανάκη, ένα νεοφιλελεύθερο εργαλείο. Όπως είχα γράψει το 1997 στο περιοδικό «Θέσεις» (τ. 59/1997) ήταν τα κοινωνικά δυναμικά, οι ιδέες και οι διανοούμενοι αυτού ιδίως του χώρου (της «δεξιάς» της ανανεωτικής Αριστεράς, του ΚΚΕ εσωτερικού, της πρώην ΕΑΡ) οι στυλοβάτες του σημιτισμού, πολύ περισσότερο από τα μεταλλαγέντα στελέχη του πρώην ριζοσπαστικού σοσιαλδημοκρατικού ΠΑΣΟΚ. Ο σημιτισμός, αφού ηττήθηκε στο Συνασπισμό κάπου ανάμεσα στο 2000 και το 2004, ξαναγυρνάει και ηγεμονεύει στον ΣΥΡΙΖΑ μετά το 2012 με αποτέλεσμα τα σημερινά χάλια, το Μνημόνιο της Αριστεράς.

2. Όμως, έχουμε και ένα δεύτερο «τέλος εποχής», αυτό του αριστερού κυβερνητισμού, της πάση θυσία συμμετοχής σε μια κυβέρνηση με άλλα, αστικά στη φύση, κόμματα ή της οργάνωσης από την αυτοδύναμη Αριστερά μιας αστικής διαχειριστικής πολιτικής. Αυτός ήταν ο ορίζοντας του ΚΚΕ και του ΚΚΕ Εσωτερικού, όταν ζήτησαν την πραγματική ή την ουσιαστική αλλαγή στα 70s και τα 80s, του Μεγάλου Συνασπισμού το 1989, όταν συνσημάτισε ωμά την κυβέρνηση Τζανετάκη με τη Δεξιά, του Συνασπισμού μετά το 1991, όταν απευθυνόταν με διάφορους αλληλέγγυους τρόπους στο ήδη νεοφιλελεύθερο/εκσυγχρονιστικό ΠΑΣΟΚ (αφού δεν κατάφερε να το διαλύσει το 1989) και ιδίως στη «δεξιά» του τάση και ψήφιζε το Μάαστριχτ, ο ορίζοντας με κάποιες όψεις όλης της μεταρρυθμιστικής Αριστεράς ως τις αρχές του 2000 (το ΚΚΕ μετά το 1991 είναι άλλης τάξης φαινόμενο και δεν καταλέγεται στον κυβερνητισμό). Ο ορίζοντας του κομμουνισμού του Φλωράκη και του Κύρκου ήταν δυστυχώς ο κυβερνητισμός.

Αλλά και ο ΣΥΡΙΖΑ, ιδίως μετά το 2012, παίρνει το καταρχήν ορθό σύνθημα της «κυβέρνησης της Αριστεράς» ως αφετηρία και ως θετική δυνατότητα και το μετατρέπει σε πλήρη «ανάθεση», σε κοινωνική παράλυση, στο «η αριστερή κυβέρνηση θα λύσει όλα τα προβλήματα-μην κουράζεστε με τους αγώνες». Σε σειρά άρθρων μου από το '13 ως το '15, είχα υποστηρίξει ότι αυτός είναι ο βασιλικός δρόμος όχι προς μια ρηκτική εφαρμογή του δημοκρατικού αντικαπιταλιστικού δρόμου αλλά προς τον πιο κούφιο ειρηνικό-κοινοβουλευτικό δρόμο, προς τον πιο κούφιο μεταρρυθμισμό, που στην εποχή μας δεν γεννά φιλεργατικά κοινωνικά συμβόλαια αλλά νεοφιλελεύθερες σκληρές προσαρμογές.

Ο δρόμος του κυβερνητισμού οδήγησε, όπως (προδι)έγραφα πριν από έναν χρόνο στο βιβλίο μου «Αριστερά και εξουσία» είτε σε φάρσες του σοσιαλισμού (όπως τα σοσιαλιστικά κόμματα του Νότου στη δεκαετία του 1980) είτε σε μεγάλες τραγωδίες και μάλιστα αιματηρές, όπως ο Δεκέμβρης, όπως ο Αλιέντε. Η σημερινή κατάληξη στην Ελλάδα ανήκει στις τραγωδίες και μάλιστα τις αιματηρές και αυτό θα φανεί στην πορεία, αν και το αίμα από τις φλέβες της εργατικής τάξης και της χώρας έχει ήδη αρχίσει να κυλάει. Ο κυβερνητισμός δεν είναι καθόλου η αποδοχή μιας μεταβατικής κυβέρνησης της Αριστεράς που θα εισάγει σε ρήξη με την αστική τάξη και τον ιμπεριαλισμό φιλεργατικά και φιλοκοινωνικά μέτρα (όπως ήθελε το 4ο Συνέδριο της Κομιντέρν, όπως ήθελε ο Τρότσκι στο «Μεταβατικό πρόγραμμα» του 1938, όπως ήθελε κάποια στιγμή το ΕΑΜ ή ο Αλιέντε κ.ά.) και θα ανοίξει το δρόμο στην σοσιαλιστική ανατροπή, είναι η πλήρης αποδοχή από την κυβερνητική ή εν δυνάμει κυβερνητική Αριστερά των βασικών επιλογών του αστισμού και η διαχείρισή τους (άλλοτε με τα λεγόμενα Κοινά Προγράμματα της Αριστεράς, άλλοτε με επιλογές όπως ο Ιστορικός Συμβιβασμός, άλλοτε με τις ωμές συγκυβερνήσεις με τη Δεξιά όπως στην Ελλάδα το 1989) είτε κείνσιανών στα χρόνια των παχιών αγελάδων είτε νεοφιλελεύθερων στα χρόνια των ισχνών αγελάδων και της

κρίσης.

Ο κυβερνητισμός τού σήμερα πάει πακέτο με τον αρχηγικό βοναπαρτισμό και με την καταστροφή της συλλογικότητας και της δημοκρατίας στην πολιτική της Αριστεράς. Όλη αυτή η «κυβερνητιστική» παράδοση, πέρα από το ότι αποπνέει έναν βαθύ κρατισμό της Αριστεράς, είναι ανοιχτή και στα πιο βρώμικα και δυσώδη σχέδια της αστικής τάξης και του μονοπωλιακού κεφαλαίου. Ίσως δεν είναι η κατάλληλη στιγμή για να ειπωθεί αυτό, αφού βρισκόμαστε σε μια φάση όπου καθίσταται αναγκαία μια ορισμένη μετασυριζική μετωπική συγκρότηση της ριζοσπαστικής Αριστεράς στην Ελλάδα, όμως, ας μην γελιόμαστε: ήταν η περίφημη λαϊκομετωπική στροφή της Αριστεράς διεθνώς μετά το 1935, η οποία αντικατέστησε την σεχταριστική τραγωδία με την «πλατιά συμμαχική τραγωδία» και την επέλαση του ρεβιζιονισμού εντός του μαρξισμού. Ήταν αυτή η στροφή που συμφιλίωσε τους κομμουνιστές με τη διακυβέρνηση και τον αστικό κρατικό μηχανισμό, που τους συμφιλίωσε με τις «προτεραιότητες» της ρεβιζιονιστικής σοβιετικής εξωτερικής πολιτικής, που τους συμφιλίωσε όχι μόνο με την «πατρίδα» -εδώ υπάρχει και ένας θετικός κόκκος κατά τη γνώμη μου- αλλά και με την «εθνική ενότητα και ομοψυχία», τα στάδια, την σωστή καπιταλιστική ανάπτυξη, την υπεροχή των παραγωγικών δυνάμεων και τόσα άλλα, που έχουν κριτικαριστεί ορθώς τόσο από το νεοτροτσκιστικό όσο και από το αλτουσεριανό ή ευρωμαοϊκό ρεύμα πιο πρόσφατα. Ήταν το Λαϊκό Μέτωπο ο προάγγελος της χαμένης επανάστασης στην Δύση στα 1945-1948, του Λιβάνου, της Βάρκιζας του ευρωκομμουνισμού και του Ιστορικού Συμβιβασμού. Σήμερα, εβδομήντα χρόνια μετά το 1945, και υφιστάμενοι την τρίτη στρατηγική ήττα της Αριστεράς στην Ελλάδα, μπορούμε να το πούμε αυτό με σαφήνεια. Όχι για να καταστρέψουμε και τα όποια θετικά είχε το Λ.Μ., αλλά για να καταργήσουμε με σαφήνεια την σταδιολογία και τον οικονομισμό του, τον κυβερνητισμό και το μεταρρυθμιστικό του, κοντολογίς το στρατηγικό του ορίζοντα. Η λογική του «μεταμνημονιακού ξέφωτου», την οποία πιο ξεκάθαρα είχε διατυπώσει τότε (2012) ως μέρος της τότε ηγετικής πλειοψηφίας η ΚΟΕ, ήταν μια λογική στεγανών σταδίων, μια λογική χρήσης του αστικού κρατικού μηχανισμού σε «αντινεοφιλελεύθερη» κατεύθυνση, μια λογική μετάθεσης του σοσιαλισμού στο απολύτως μακρινό μέλλον, με τον ίδιο τρόπο που η γερμανική σοσιαλδημοκρατία έλεγε ως το 1959 ότι πίστευε στον Μαρξ και στην κοινωνικοποίηση των μέσων παραγωγής, έχοντας δολοφονήσει σαράντα χρόνια πριν τους ηγέτες του γερμανικού κομμουνισμού. Τα στάδια και ο κυβερνητισμός, η αποδοχή των ορίων του αστικού κράτους και των καπιταλιστικών παραγωγικών σχέσεων, ήταν πάντοτε και υπήρξαν και στον ΣΥΡΙΖΑ η βάση για όλες τις μετέπειτα στρατηγικές υποχωρήσεις και μεταλλάξεις.

Βεβαίως, αυτό δεν σημαίνει το ότι η σημερινή τραγωδία αφήνει αλώβητους όσους αναφέρονται στην «αντικαπιταλιστική Αριστερά», η οποία έχει συχνά ακολουθήσει δύο συμμετρικά λαθεμένους δρόμους, είτε τον εισοδισμό είτε το σεχταριστικό υπεραριστερισμό και μάλιστα

πια και με έναν μετανεωτερικό ταυτοτικό τρόπο. Όμως, η οπτική της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς, με όλα τα κουσούρια της, έχει σήμερα καλύτερες δυνατότητες για μια στρατηγική ανασύνταξη και ιδίως πρέπει να έχει στη σημαία της την ύπαρξη ενός σοσιαλιστικού-αντικαπιταλιστικού πόλου στον πυρήνα οποιουδήποτε μετασυριζικού μετωπικού σχήματος συγκροτηθεί και κρατήσει στιβαρά την αντινεοφιλελεύθερη/αντιιμπεριαλιστική σημαία.

3. Όμως, ο απολογισμός του ιστορικού ΣΥΡΙΖΑ δεν σταματάει εδώ. Υπάρχει, πέρα από την πορεία του ιστορικού ΣΥΡΙΖΑ και την κριτική του κυβερνητισμού, και μια τρίτη εστία κριτικής: αυτή του τέλους της μεταρρυθμιστικής μεταπολιτευτικής κομμουνιστικής ή κομμουνιστογενούς Αριστεράς. Σε συνάφεια με την κριτική του κυβερνητισμού και με την κριτική της ανάδυσης του ΣΥΡΙΖΑ ως κόμματος ανάθεσης και διαχείρισης, πρέπει να μιλήσουμε βαθύτερα για την κατάρρευση του μεταρρυθμιστικού/ρεφορμιστικού. Μια λογική που ξεκινά από τα ΚΚ του '70 και φτάνει ως τον ΣΥΡΙΖΑ είναι αυτή του «μισού προγράμματος», του μίνιμουμ προγράμματος, των αναγκαίων βημάτων που δεν πρέπει σε τίποτε να δείχνουν πως πάμε προς το σοσιαλισμό κ.λπ. κ.λπ. Όλη αυτή η φιλολογία καμία σχέση δεν έχει με ένα μεταβατικό σοσιαλιστικό πρόγραμμα, που είναι απλώς το βασικό βήμα για να περάσουμε στον πόλεμο κινήσεων και στην επαναστατική κατάσταση και κρίση, στην αντικαπιταλιστική ανατροπή, όπως αυτή περιγράφεται και από τη θεωρία του Γκράμσι αλλά και από τον Λένιν γλαφυρά στη «Χρεοκοπία της Β' Διεθνούς», στον 26ο τόμο των Απάντων του. Όλη αυτή η φιλολογία για το «άμεσο πρόγραμμα» (όπως ήταν στον ΣΥΡΙΖΑ η περίφημη ΔΕΘ) που μπορεί να προχωρήσει χωρίς ουσιαστικές ρήξεις με το κεφάλαιο και τις κορυφές του κρατικού μηχανισμού, ακόμη και για ένα αντιιμπεριαλιστικό στάδιο (που, βεβαίως, ο ΣΥΡΙΖΑ δεν είχε καν κάτι τέτοιο) που δεν θα βλάψει καθόλου τις σχέσεις παραγωγής, για μια αντιμνημονιακή και αντινεοφιλελεύθερη συμφωνία που μπορεί να περιλάβει και «παραγωγικές πτέρυγες» του ντόπιου κεφαλαίου, για τον πλήρη σταδιακό διαχωρισμό του «πατριωτικού» και του «αντιολιγαρχικού» (ή σήμερα του «αντινεοφιλελεύθερου») από το αντικαπιταλιστικό ούτε βρήκε ποτέ έδαφος εφαρμογής ούτε πρόκειται να βρει και ποτέ, για μια ανάγκη αγκαλιάσματος του προοδευτικού προγράμματος από μερίδες του ντόπιου κεφαλαίου και του ιμπεριαλισμού ή κάποιων τομέων του (ο Τσίπρας, όταν αναζήτησε ερείσματα στον Σόιμπλε, τη Μέρκελ και τον Ομπάμα, δεν ήταν κάποιος πρόδοτης, αλλά κάποιος που πίστεψε σε αυτήν την απατηλή γραμμή).

Βρισκόμαστε σε μια εποχή όπου κάθε προσωρινό ή μεταβατικό πρόγραμμα, μέσα στη βαθιά δομική κρίση του καπιταλισμού και πιθανόν πριν από έναν ακόμη ιμπεριαλιστικό πόλεμο, τα σύννεφα του οποίου και πυκνώνουν, οφείλει να έχει στρατηγικό ορίζοντα και μάλιστα για το μεσοπρόθεσμο μέλλον την εργατική εξουσία και το σοσιαλισμό ως μετάβαση στον κομμουνισμό. Το «πατριωτικό-αντιιμπεριαλιστικό» και το «φιλεργατικό», η έξοδος από την Ευρωζώνη, την ΕΕ και το ΝΑΤΟ είναι άμεσοι στόχοι που όχι μόνο δεν αποσυνδέονται αλλά και αποτε-

λούν ειδικές εκδηλώσεις ενός κομμουνιστικού προγράμματος, εσωτερικού αλλά και διεθνούς, όπως η γη και το ψωμί δεν ήταν «στάδιο» αλλά το υλικό της σοσιαλιστικής επανάστασης στη Ρωσία. Το μεταβατικό πρόγραμμα οφείλει να δηλώνει καθαρά (και οι όποιοι ευρύτεροι σύμμαχοι να το αποδεχθούν, έστω και ως «αναγκαίο» και αποφεύξιμο κακό) ότι είναι τμήμα αναπόσπαστο ενός σοσιαλιστικού/κομμουνιστικού προγράμματος. Ο 21ος αιώνας, αν υπάρξει ένας ανατρεπτικός αιώνας με όρους ενδεχομενικότητας, δεν θα είναι αιώνας «λαϊκών μετώπων» πλατιάς και ουσιαστικά ανύπαρκτης ταξικής αναφοράς αλλά αιώνας ενός σύγχρονου ταξικού κομμουνιστικού προγράμματος, βασισμένου στην κοινοχρησία, στην κοινωνικοποίηση, στην αλληλεγγύη, στο συνεταιρισμό, στην πολλαπλότητα των δημοσίων μορφών συνεργασίας και ιδιοκτησίας και στο μαρασμό της κρατικής εξουσίας. Αν δεν είναι αυτά, θα είναι ο αιώνας της βαρβαρότητας. Ακόμη και ζητήματα περιεχομένου εντός του μεταβατικού προγράμματος, όπως η κυβέρνηση της Αριστεράς, οφείλουν να επανεξετασθούν με πολύ κριτικό μάτι μετά την κατάρρευση του ιστορικού ΣΥΡΙΖΑ. Χωρίς σαφείς όρους και προϋποθέσεις, εξαιρετικά δύσκολους εντός του ιμπεριαλιστικού πλέγματος, είναι εξαιρετικά δύσκολο να υπάρξει μια πραγματική «κυβέρνηση της Αριστεράς». Άρα, ο στόχος από εδώ και μπρος οφείλει να είναι κυρίως και βασικά η ριζοσπαστική Αριστερά της κοινωνικής και αντινεοφιλελεύθερης/αντιιμπεριαλιστικής αντιπολίτευσης. Η δύναμη πολιτικής ανατροπής με όρους καταρχήν αντιηγεμονίας και αντιπολίτευσης και χωρίς άμεσο κυβερνητικό ορίζοντα. Όποιος δεν το καταλαβαίνει αυτό, κινδυνεύει να αντιγράψει τα «μετωπικά» λάθη του ΣΥΡΙΖΑ χωρίς να αναλάβει και την πλειοψηφική του δυναμική.

4. Υπάρχει και μια τέταρτη και πιο μακροχρόνια όψη της κατάρρευσης. Η έννοια της «Αριστεράς» γενικώς έχει πια μια απαξιωμένη και υποβαθμισμένη συμβολικά διάσταση, ιδίως στην Ελλάδα. Πρόκειται για μια παράταξη η οποία, πέραν των στρατηγικών ηττών που έχει δεχθεί στην Ελλάδα και διεθνώς, διέπεται από μια έντονη συμβολική και νοηματική αμφισημία, σε αντίθεση με την έννοια του κομμουνισμού ή του αντικαπιταλιστικού κινήματος και πολιτικού προσανατολισμού (δεν λέω «επαναστατικού», γιατί αυτό προϋποθέτει ένα υπαρκτό επαναστατικό ρεύμα, κάτι το οποίο δεν υφίσταται ως τώρα). «Αριστερά» είναι και η ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ και όσοι την αντιπολιτεύονται από τα αριστερά. «Αριστερά» κατά μια έννοια είναι και το ΚΚΕ (και ας μην το δέχεται) και το ΕΕΚ, «Αριστερά» είναι και ο Ολάντ, ο Γκάμπριελ, ο Σουλτς, ο Ομπάμα και όλο το διεθνές σοσιαλφιλελεύθερο σκυλόλοϊ. Τι μας διαχωρίζει εντός της «Αριστεράς»; Η κομμουνιστογένεια ή ο αντιφιλελευθερισμός ή η κινηματικότητα; Ψιλά γράμματα σε μια εποχή μετανεωτερικής αναδιαμόρφωσης των εννοιών. Υπάρχει καμία χώρα της Ευρώπης -πλην της Ελλάδας- όπου η πλειοψηφία του πληθυσμού να αναγνωρίζει ως «Αριστερά» κυρίως τους κομμουνιστογενείς και όχι τα σοσιαλιστικά κόμματα; Προφανώς, καμία. Άρα, μπορούμε μεταβατικά και προσωρινά να χρησιμοποιούμε την έννοια της ριζοσπαστικής ή στενότερα της αντιιμπεριαλιστικής/αντικαπιταλιστικής Αριστεράς για λόγους συνεννόη-

σης με την ελληνική κοινωνία.

Όμως, έχουμε ένα σοβαρό εκκρεμές συμβολικό και πολιτικό ζήτημα. Το άλυτο ζήτημα μιας έννοιας, η οποία ξεκίνησε ως η έννοια της ριζοσπαστικής αστικής τάξης μετά τη γαλλική επανάσταση, ήταν για μεγάλο διάστημα απολύτως διαχωρισμένη από το μαρξιστικό εργατικό κίνημα (γι' αυτό, άλλωστε, και δεν υπάρχει στον Μαρξ ως έννοια προσδιοριστική του εργατικού κινήματος και ιδίως της σοσιαλιστικής/κομμουνιστικής του πτέρυγας αλλά ως προσδιορισμός κυρίως της ριζοσπαστικής αστικής τάξης), συνδέθηκε με το μαρξιστικό κίνημα μέσα από συσπειρώσεις σοσιαλιστών και αστών ριζοσπαστών όπως η υπόθεση Ντρέιφους και ιδίως τα Λαϊκά Μέτωπα, και κατέληξε να είναι η έννοια γένους των κομμουνιστικών και σοσιαλιστικών ρευμάτων αλλά και των αντικαπιταλιστικών ρευμάτων μετά το Μάη όπως και η έννοια γένους της συμμαχίας των μαρξιστών με την προοδευτική αστική τάξη στο πλαίσιο της θεωρίας των σταδίων. Αυτό που χρειαζόμαστε σήμερα, πέρα από τη σχετικά (;;;;) βατή διαμόρφωση ενός Μετώπου της αντινεοφιλελεύθερης και αντιμνημονιακής Αριστεράς, είναι μια διαδικασία προγραμματικής επανίδρυσης του μαρξισμού και του κομμουνισμού στην Ελλάδα. Χωρίς αυτό, μακροπρόθεσμα, τίποτε δεν μπορεί να γίνει, ούτε να στηριχθεί. Γι' αυτό και οφείλουμε να το κάνουμε, εφόσον ένα τέτοιο καθήκον μπορεί να στηριχθεί στους ώμους μας και δεν είναι αναγκαστικά μεταθέσιμο στους ώμους των επομένων γενεών.

5. Τέλος, ένα πέμπτο ζήτημα για τη σχέση κοινωνικού και πολιτικού. Εδώ και πέντε χρόνια τόσο η κυρίαρχη Αριστερά (ΣΥΡΙΖΑ) όσο και η αντιπολίτευση του ΣΥΡΙΖΑ όσο και με άλλους τρόπους το ΚΚΕ και η Ανταρσία μιλάνε για μια «παντοδυναμία του πολιτικού», η οποία θα επιλύσει την ηγεμονική κρίση εκπροσώπησης και θα είναι φάρμακο για πάσα νόσο. Μια παντοδυναμία του πολιτικού, η οποία, δυστυχώς, δεν ταυτιζόταν με την υπεροχή του «πολιτικού» στον Λένιν του «Τι να κάνουμε» ή στον αρχικό Πουλαντζά αλλά πιο πολύ ταυτιζόταν με το άμεσο «πολιτικό», το κοινοβουλευτικό πολιτικό, στον πρώιμο Κάουτσκι, αυτό που απεχθανόταν και δικαίως ο Σορέλ. Καθώς αυτό το συμβατικό «πολιτικό» δεν σημαίνει εδώ πάλι ενάντια στις επιλογές του κεφαλαίου και του κράτους σε «ενοποιητικό κοινωνικό επίπεδο», διαμόρφωση μιας πολιτικής αντιηγεμονίας, αλλά ιδίως υποβάθμιση του «μη κοινοβουλευτικού πολιτικού», κοινοβουλευτικό κρετινισμό και πλήρη έμφαση με υποτίμηση των κοινωνικών κινήματων- στη γρήγορη αναρρίχηση στην κυβέρνηση και στο στερέωμα της παραμονής σε αυτήν - σαν αυτό που έκανε και κάνει ο Τσίπρας. Πρέπει, λοιπόν, να αναδιατάξουμε «το πολιτικό» ως πεδίο ισχύος, αντιηγεμονίας και αγώνα έναντι της αστικής πολιτικής εξουσίας και όχι ως εξάντληση στον αριστερό κοινοβουλευτισμό -εδώ το θέμα της προοπτικής της δυαδικής ισχύος και της αναδιάταξης όλου του πολιτικού πεδίου και όχι μόνο της κοινοβουλευτικής «πολιτικής σκηνής» είναι πολύ σημαντικό. Πρέπει, επίσης, να ξαναδούμε το «κοινωνικό», που δεν είναι πια οι οικονομικοί αγώνες του 1903 αλλά ένα πλούσιο κοινωνικό, που καταλαμ-

βάνεται και από τους οικονομικούς εργατικούς αγώνες, και από τους περιβαλλοντικούς αγώνες και τους αγώνες για τα δημόσια και κοινά πράγματα, και από το δημοκρατικό αντιαυταρχικό και αντιολοκληρωτικό κίνημα και για τις πολιτικές ελευθερίες και από τα κινήματα για την πολύμορφη κοινωνική ισότητα και ενάντια στις αυθαίρετες και κατεστημένες διακρίσεις εναντίον ομάδων πολιτών ή έναντι των μεταναστών και προσφύγων. Η διάνοιξη ενός μεγάλου χώρου για το «πολύμορφο κοινωνικό» της εποχής μας εμπλουτίζει και δεν υποβαθμίζει το πολιτικό επίπεδο, το κομμουνιστικοποιεί. Στο σύγχρονο καπιταλισμό, η υποτίμηση του «πλούσιου και πολύμορφου κοινωνικού», όπως επίσης και των υπαρκτών όψεων του κομμουνισμού στο κοινωνικό είναι, όπως **αναδεικνύεται** και από την πολύμορφη κινηματική εμπειρία και στην Ελλάδα και αλλού, φτωχαίνει το «πολιτικό επίπεδο», για άλλη μια φορά πριμοδοτεί μια κοινοβουλευτικού τύπου ανάθεση και κινδυνεύει να ωθήσει σε επανάληψη του φαινομένου ΣΥΡΙΖΑ. Λογικές πριμοδότησης του κοινοβουλευτισμού, ανάθεσης, αρχηγικών προτύπων και γραφειοκρατικών μηχανισμών παλαιού (σταλινικού) ή νέου τύπου (σοσιαφιλελεύθερου-δικτυακού) δεν βοηθούν αλλά βλάπτουν σε μια επανίδρυση της Αριστεράς, η οποία θα συνδυάζει την κινηματοποίηση του πολιτικού με την πολιτικοποίηση του κινηματικού/κοινωνικού και ιδίως του σύγχρονου εργατικού κινήματος.

Αν υπάρξει μια τέτοια επανιδρυμένη Αριστερά ή επανιδρυμένος μαρξισμός, θα είναι ο «Νέος Ηγεμών» της εποχής μας. Αν δεν υπάρξει, η ήττα της «Αριστεράς» θα καταλήξει να γίνει και ήττα του σύγχρονου χειραφετητικού κινήματος στο δυτικό πολιτισμό. Όπως, επίσης, και πλήρης ήττα του ίδιου του δυτικού πολιτισμού.

Πηγή: rproject.gr μέσω iskra